

SPEKTRUM



Periodikum
Slovenskej
technickej
univerzity
v Bratislave

Akademický rok
2005/2006
5
január

Ročník XII.
/XLIV./

Z O B S A H U

Noví docenti /4
Na slovíčko
s rektorom STU /5
Cena rektora /6
Vianočný koncert
v novostavbe SND /7
Pätnásť rokov
dizajnu na FA /15

Atraktivnosť štúdia na STU chceme stále zvyšovať

Riadenie vzdelávacej činnosti predstavuje jednu z najdôležitejších aktivít v procese vysokoškolského vzdelávania. Kvalitná príprava budúcich absolventov je dôležitá pre ich úspešné zaradenie do praxe. Riadenie vzdelávacieho procesu na Slovenskej technickej univerzite má na starosti prorektor prof. RNDr. Ján Kalužný, PhD.

Absolventi našej univerzity sa dobre uplatňujú na pracovnom trhu. Len malé percento ostáva nezamestnaných. Vybudovanie Centra kariérneho poradenstva (CKP) na STU, ktoré ste iniciovali, by malo situáciu v tomto smere ešte zlepšiť. Kedy začne svoju činnosť?

Sme spokojní, že už dlhšiu dobu je percento nezamestnaných absolventov našej univerzity najnižšie spomedzi technických univerzít na Slovensku. Naším cieľom je pripravovať študentov čo najlepšie pre ich úspešný vstup na trh práce, v súčasnosti už aj v dimenziách presahujúcich územie nášho štátu. Okrem kvalitnej prípravy, vychádzajúcej z poskytovaného vzdelávania aktuálneho pre trh práce, chceme študentom poskytnúť aj ďalšiu službu – pomoc pri hľadaní prvého zamestnania, zodpovedajúceho ich príprave v rámci vysokoškolského štúdia. Preto bol vo vedení schválený návrh zriadiť na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave Centrum kariérneho poradenstva. Pracovisko by malo zisťovať a zhromažďovať požiadavky jednotlivých firiem na svojich budúcich zamestnancov. Tieto požiadavky by sa mohli odraziť v adresnejšej príprave našich študentov na ich budúce profesijné pôsobenie. Na STU študujú mladí ľudia nielen z okolia Bratislavy, ale z celého Slovenska. Centrum má preto mapovať situáciu týkajúcu sa možnosti uplatnenia absolventov v celej republike, pomáhať im nájsť uplatnenie zodpovedajúce ich kvalifikácii a odbornosti. Po získaní prvých skúseností by CKP mohlo spomínaným spôsobom spolupracovať aj s firmami v zahraničí.



Naša univerzita ako prvá na Slovensku takto podáva študentom pomocnú ruku. Budú môcť tieto služby využívať aj mladí ľudia z iných univerzít?

Na začiatku sa táto služba pripravuje iba pre našich študentov. Neskôr uvidíme, ako sa pracovisko zhostí svojich úloh. Ak by sa ukázalo, že CKP bude mať rezervy a možnosti aj pre iných študentov, môžu sa služby rozšíriť.

Bude poradenstvo poskytované bezplatne? Aké aktivity okrem pomoci pri hľadaní zamestnania bude vykonávať toto pracovisko?

Nechceme sa zamerať iba na zisťovanie a zhromažďovanie odborných požiadaviek. Máme snahu poskytovať aj ďalšie služby. Napr. v krátkej budúcnosti chceme v CKP poskytovať uchádzačom aj služby psychológa, odborníka na pracovnú psychológiu, ktorý by im vedel poradiť, či majú odborné a osobnostné predpoklady na úspešné pôsobenie na ponúkanom mieste.

Dôležitým predpokladom na dobré fungovanie centra je vytvorenie databázy ponúk firiem, ktoré majú o budúcich absolventov záujem, ako aj databázy študentov, ktorí majú záujem tieto služby využívať. Začínajú sa zhromažďovať údaje pre databázy a pripravuje sa softvér potrebný na spomínané aktivity. Počítame, že centrum začne v plnom rozsahu svoju činnosť v prvej polovici februára.

Už v súčasnosti vieme, že niektoré inštitúcie ponúkajúce zamestnanie budú mať záujem zamestnať aj študentov. Budú im ponúkať „brigády“, ako aj možnosti odborných praxí. Niektoré firmy majú záujem aj o určité úpravy obsahu štúdia, či už formou úpravy obsahu niektorých predmetov, alebo návrhom nových voliteľných predmetov. CKP by malo sprostredkovať kontakty a vytvárať možnosti spolupráce zamestnávateľov a garantov študijných programov. Veľmi dôležitá bude pomoc firmám pri orientácii v univerzitnom prostredí. Predstavitelia praxe sa pri svojich požiadavkách často nevedia správne orientovať a vyberať si na spoluprácu jednotlivé fakulty a ich odborníkov. Očakáva sa, že aj týmto spôsobom bude CKP napomáhať fakultám univerzity.

Keďže všetky číselné údaje o počtoch študentov na našej univerzite sú už spracované, zaujímalo by ma, či sa v tomto školskom roku zaregistroval zvýšený záujem o štúdium na STU? Čo podľa Vás pri výbere univerzity najviac oslovuje mladých ľudí?

S istým uspokojením možno konštatovať, že po určitej stagnácii záujmu o štúdium na technických školách, a teda aj na našej univerzite, v poslednom období zaznamenávame väčší záujem stredoškóľakov o STU. Tento nárast záujmu je potešiteľný aj z toho dôvodu, že v poslednom období vzniklo na Slovensku viacero fakúlt, ktoré ponúkajú štúdium technických odborov. Vytvára sa tak konkurenčné prostredie, ktoré však často nie je podmienené kvalitou poskytovaného vzdelávania, ale pragmatickými ekonomickými dôvodmi rodičov. Dnes niektorí rodičia uprednostňujú pre svoje deti regionálne vysoké školy pred univerzitami s dlhšou tradíciou a lepším personálnym a technickým vybavením. Okrem toho si v súčasnosti mnoho firiem nevyberá svojich budúcich zamestnancov podľa kvality, ale len na základe diplomu. Zvýšený záujem o štúdium na našej univerzite v takýchto podmienkach nás skutočne teší. V porovnaní s minulým rokom stúpol počet uchádzačov o bakalárske štúdium na STU približne o 10 %. Pre tento akademický rok sme mali na všetkých fakultách viac ako 12 400 uchádzačov. Menej ako 40 % z tohto počtu má bydlisko v blízkosti, teda do 60 km od sídla školy. Aj tento parameter nás oprávňuje tvrdiť, že naša univerzita má celoslovenskú pôsobnosť. Evidujeme viac ako 8 000 žiadateľov o internátne ubytovanie. Treba konštatovať, že ubytovacie kapacity našej univerzity sú nedostatočné. Bývanie v Bratislave mimo študentských domovov je takmer trojnásobne drahšie ako na internátoch. Podľa štatistiky, ktorú zverejnilo MŠ SR v roku 2005, mala naša univerzita najvyššie percento neuspokojených oprávnených žiadateľov v rámci slovenských vysokých škôl. Táto skutočnosť môže niektorých uchádzačov o štúdium odradiť. Čo však priťahuje mladých ľudí na našu univerzitu? Dôvodov je iste viac. Určite k nim patrí už spomínaná nízka nezamestnanosť absolventov, najväčšia ponuka vzdelávania v technických a technologických odboroch, ktorá prakticky pokrýva

všetky dôležité oblasti techniky. O aktuálnosti ponúkaných študijných programov svedčí úspešná akreditácia, keď z vyše 200 programov iba necelé 3 % neuspeli.

Ktorá fakulta STU bola v tomto smere najúspešnejšia?

Ťažko je vyhodnocovať, o ktorú z fakúlt je najväčší záujem, pretože aj v rámci jednej fakulty sú niektoré študijné programy „populárnejšie“ než iné. Je potešiteľné, že prakticky v prípade všetkých bakalárskych programov bol počet uchádzačov vyšší, než na fakultách stanovili „smerné“ čísla. To umožnilo v rámci prijímacieho konania vykonať selekciu uchádzačov, ktorí prezentovali najväčšie predpoklady úspešne ukončiť štúdium zvoleného študijného programu. Napriek tomu nie sme spokojní s tým, že v prvom ročníku máme veľký úbytok študentov z dôvodu neplnenia študijných povinností. Má to viacero dôvodov. Patrí medzi ne nedostatočná príprava stredoškóľakov na štúdium technických odborov, ale aj prechod zo strednej školy na vysokú, kde kreditový systém je pre prváka veľkou neznámou, vytvárajúcou prostredie na určitú voľnosť v plnení štandardných študijných povinností, ktorá je často ne správne využívaná.

Podľa zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách má každý študent právo vyjadriť sa formou anonymného dotazníka ku kvalite výučby a učiteľov. Vedenie univerzity má takto možnosť poznať názory študentov na spôsob pedagogickej práce a odhaliť prípadné nedostatky. Ako prebehlo hodnotenie?

Kvalita je v ostatných týždňoch v súvislosti s vysokoškolským vzdelávaním veľmi frekventovaný pojem. Na kvalitu sa môžeme pozeráť rôznym uhlom pohľadu. Jeden z nich súvisí aj s počtom nezamestnaných absolventov vysokej školy. Z tohto hľadiska, ako som už spomenul, je naša univerzita dlhodobo veľmi úspešná. Na fakultách sa neustále venuje pozornosť kvalite vzdelávacieho procesu. Je samozrejmé, že aj zo strany študentov chceme mať o nej spätnú väzbu. Pred rokom 2002 si niektorí učители vo vlastnom záujme zisťovali, ako sú študenti spokojní s ich predmetom, jeho obsahom aj spôsobom výučby. Od schválenia zákona o vysokých školách č. 131/2002 Z. z. sa aspoň raz ročne robí na všetkých fakultách STU dotazníková akcia, v ktorej sa študenti vyjadrujú ku kvalite výučby a učiteľov. Dotazníková akcia má pomôcť vedeniu fakúlt a univerzity urobiť si obraz napríklad aj o tom, prečo je v prvom ročníku taký veľký úbytok študentov. Dotazník dáva študentom možnosť vyjadriť sa k obsahu vzdelávania a k formám realizácie jednotiek študijného programu (prednášok, seminárov, cvičení, laboratórnych cvičení a pod.). K spomínaným otázkam majú možnosť vyjadriť sa študenti všetkých troch stupňov vysokoškolského vzdelávania, pričom sa prísne dodržiava princíp anonymity, či už sa dotazníky vyplňujú v tlačenej podobe, alebo prostredníctvom e-mailov. Študenti vo svojich vyjadreniach uvádzajú pripomienky, ktoré možno rozdeliť do dvoch skupín. Do prvej patria najmä pripomienky organizačno-technického charakteru, ako napr. prístup študentov k službám ŠIS, internetu, vybavenosť posluchárni a pod. Tieto nedostatky vedenia fakúlt odstraňujú veľmi operatívne. Druhá skupina, týkajúca sa obsahu štúdia a pedagogických výkonov učiteľov, býva podnetom pre garantov študijných programov, vedúcich katedier a vedenia fakúlt na hlbší prieskum, analýzu a prijímanie opatrení.

Študenti sa môžu prostredníctvom svojich zástupcov v akademických senátoch vyjadrovať ku kvalite pedagogického procesu priebežne. Nie je dotazníková akcia vnímaná ako duplicitná aktivita? Bola účasť študentov na dotazníkovej akcii dostatočná na to, aby sme získané výsledky mohli považovať za reprezentatívne?

Demokratické princípy zahrnuté vo vysokoškolskom zákone vytvárajú študentom možnosť aktívne sa podieľať na organizovaní a riadení na úrovni fakulty aj univerzity, či už svojim zástúpením v samosprávnych orgánoch (akademický senát fakulty, akademický senát univerzity), alebo v poradných orgánoch (kolégium dekana, kolégium rektora). Tu sa môžu zástupcovia študentov vyjadrovať ku všetkým činnostiam, ktoré sa v priebehu akademického roka realizujú alebo plánujú realizovať. Môžu predkladať problémy, ktoré sa v priebehu štúdia a študentského života v študentskej obci vyskytnú. Dotazníková akcia má však jednu výraznú prednosť pred spomínanými možnosťami v tom, že svoj názor, prípadne problém, môže každý študent vyjadriť samostatne, nesprostredkovaně. Túto možnosť študenti na fakultách využívajú v rôznom počte. V tejto súvislosti treba spomenúť, že realizácia dotazníkovej akcie sa na fakultách vykonáva v rôznych termínoch, niekde prakticky počas celého akademického roka. Preto je účasť študentov na fakultách veľmi rozdielna, niekedy ju ani nemožno vnímať ako reprezentatívnu. Nízka zapojenosť pravdepodobne súvisí s nezvykom študentov vyjadrovať svoj názor na vzdelávanie a podmienky v akých sa realizuje. Možno je to spôsobené neochotou venovať pár minút z osobného voľna na vyplnenie dotazníka a možno aj nedôverou, že pripomienka, problém alebo názor študenta bude „vyslyšaný“. Možnosti zlepšenia vidím vo väčšej, bezprostrednej a trvalej komunikácii učiteľov a zástupcov rôznych úrovní rozhodovacích grémii so študentmi, ako aj vo zvyšovaní „vzájomnej osvetly“ v komunite študentov o prospešnosti tejto činnosti.

*Ďakujem za rozhovor
Iva Šajbidorová*

Kolégium rektora STU informuje

Kolégium rektora STU v mesiaci december 2005 rokovalo mimoriadne 7. 12. a v plánovanom termíne 19. 12., pričom sa zaoberalo nasledujúcimi témami:

Korekcie schválenej dotácie STU na rok 2005 po dofinancovaní. Zástupcovia fakúlt boli na mimoriadnom rokovaní podrobne informovaní o nápočte dotácie a prerozdelení krátkého rozpočtu na jednotlivé fakulty a celouniverzitné pracoviská STU. Dekani všetkých fakúlt STU dostali k dispozícii podklady, na základe ktorých bola dotácia vyčíslená tak, aby si na fakultách mohli urobiť podrobnejšiu kontrolu.

Správa o vzdelávacej činnosti na STU za akademický rok 2004/05. Prorektor J. Kalužný informoval o zásadných bodoch obsiahlej správy predloženej v písomnej podobe. Konštatoval, že na STU evidujeme viac prihlásených aj prijatých študentov, ale menej zapísaných študentov oproti minulému roku. Máme relatívne málo doktorandských miest – na 211 pridelených miest bolo prihlásených 333 uchádzačov. Na STU je málo zahraničných študentov. V tejto súvislosti zdôraznil potrebu propagácie štúdia na našej univerzite aj v zahraničí, u zahraničných Slovákov a pod. Všetky študijné programy, ktoré sú otvorené v akademickom roku 2005/06, sú akreditované.

Len 3 % študijných programov podaných z STU neboli akreditované (celoslovenský priemer je 9 %). Máme pomerne nízky počet ubytovaných študentov v študentských domovoch STU, na druhej strane kvalita ubytovania sa zvyšuje. Rektor STU poukázal na veľké rezervy v celoživotnom vzdelávaní, na nutnosť čo najskôr zabezpečiť nový akademický informačný systém a na príliš veľký počet študijných programov na univerzite.

Priebežné zhodnotenie plnenia Kolektívnej zmluvy.

Prorektor Molnár informoval o stave plnenia KZ v roku 2005. Odbory poukazujú na nedostatočný štandard sociálnych zariadení na fakultách STU. Predložil návrh, aby sa predĺžila platnosť KZ na rok 2006 formou dodatku, a tak sa eliminoval posun v jej platnosti voči kalendárному roku.

Zhodnotenie nákupu informačných technológií pre STU.

Na STU sme v roku 2005 vymenili dodávateľa IT. ŠTOR CAD Computers, s.r.o., bola 25. 2. 2005 nahradená firmou AGEM COMPUTERS, s.r.o. Od 6. 5. 2005 do 12. 12. 2005 bolo na STU zrealizovaných 1 648 obchodných prípadov. V správe sa konštatuje, že terajší dodávateľ si povinnosti vyplývajúce zo zmluvy plní. Takouto realizáciou nákupu sa na univerzite ušetrilo 7 – 10 % z trhovej ceny. STU má povinnosť na začiatku roku 2006 vypísať nové výberové konanie.

Snaha o zníženie daní z nehnuteľností. Rektor STU informoval o úsilí vedenia univerzity dosiahnuť zníženie daní z pozemkov a stavieb. Rokovanie mestského zastupiteľstva, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia vedenia STU, nebolo úspešné. Snahy o zníženie daní pokračujú ďalej na pôde parlamentu SR.

*Pavel Timár
vedúci úradu rektora*

Vedenie STU informuje

Vedenie STU zasadalo v dňoch 5. a 19. decembra 2005 a prerokovalo témy, ktoré boli neskôr zaradené aj na KR STU. Okrem týchto tém prerokovalo:

Realizované investičné stavebné akcie na STU v roku 2005.

Prorektor Bučko informoval o všetkých stavebných akciách STU v roku 2005. Stavby financujeme z troch zdrojov: dotácia zo štátneho rozpočtu, fond reprodukcie STU a fondy EÚ. Podľa informácií z MŠ SR rekonštrukcia objektu STU na Mýtnej ulici by mala byť dokončená do júna 2006.

Stav e-learningu na STU. Prorektor J. Kalužný informoval o činnosti ustanovenej komisie pre vzdelávanie a jej odporúčaniach. Konštatoval, že redakčný systém Buxus je pre univerzitu prínosom a čaká sa najmä na nový akademický informačný systém.

Aktuálny stav v budovaní fakultných portálov v redakčnom systéme Buxus. Prorektor R. Špaček informoval o rozdielnom stave naplňovania redakčných systémov informáciami na jednotlivých fakultách STU. Zaškolenie redaktorov a administrátorov sa už uskutočnilo a fakulty prisľúbili, že do 31. januára 2006 budú s prechodom na novú internetovú stránku STU hotové.

Príprava činnosti Centra kariérneho poradenstva STU. Prorektor J. Kalužný podal informáciu o plnení úloh schváleného harmonogramu CKP. Vznik a existencia centra sa propaguje na všetkých fakultách STU a pripravuje sa jeho softvérové vybavenie. Zodpovední pracovníci oslovia približne 150 firiem a pripraví cenník služieb, ktoré bude centrum poskytovať.

Poplatky súvisiace so vzdelávaním na akademický rok 2006/07. Vedenie univerzity prerokovalo a schválilo smernicu rektora, ktorá obsahuje návrh konkrétnych poplatkov spojených so štúdiom a za vydanie príslušných dokumentov. Fakulty FIIT a FA majú v úmysle vybrať školné za nadštandardnú dĺžku štúdia.

*Pavel Timár
vedúci úradu rektora*

Vedecká rada informuje



Na začiatku rokovania vedeckej rady 12. decembra 2005 rektor STU prof. V. Bálež odovzdal Medailu STU Drhc. prof. RNDr. Ľudovítovi Molnárovi, DrSc., dekanovi Fakulty informatiky a informačných technológií STU, pri príležitosti jeho 65. narodenín.

Členovia vedeckej rady STU po prerokovaní návrhov na vymenovanie za profesorov

väčšinou hlasov schválili návrhy na vymenovanie:

- **doc. RNDr. Eduarda Kostolanského, PhD.**, (rektora Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave) za profesora v odbore aplikovaná informatika,
- **doc. Ing. Alexandra Chausa, DrSc.**, (MTF STU) za profesora v odbore technológia strojárskkej výroby,
- **doc. Ing. Jána Lokaja, CSc.**, (MTF) za profesora v odbore materiálové inžinierstvo.

VR STU schválila návrhy na udelenie čestného titulu „profesor emeritus“ **prof. Ing. Andrejovi Staškovi, DrSc.**, a **Drhc. prof. Ing. Štefanovi Feckovi, DrSc.**

Návrh na udelenie titulu „doctor honoris causa“

prof. Ing. Jiřímu Drahošovi, DrSc., vedecká rada schválila väčšinou hlasov.

Prorektor pre vedu a výskum doc. R. Redhammer predložil návrh novely rokovacieho poriadku, ktorý obsahuje zmeny v postupe získavania vedecko-pedagogických titulov docent a profesor. Vedecká rada STU prijala návrh na zmenu rokovacieho poriadku VR STU a rozhodla upraviť lehotu na opätovné podanie žiadosti na vymenovanie za profesora na dva roky od rozhodnutia vedeckej rady vysokej školy.

Predstavenie nových profesorov

Prorektor pre vedu a výskum STU Robert Redhammer 19. decembra 2005 predstavil rektorovi a vedeniu univerzity nových profesorov, ktorých vymenoval prezident Ivan Gašparovič 29. novembra 2005 na Bratislavskom hrade – prof. Máriu Bielikovú, prof. Jána Laposa, prof. Zdenka Lipu, prof. Alojza Meszároša a prof. Petra Sakála. (Novovymenovaných profesorov sme predstavili v Spektre č. 4, 2005/2006.)

Rektor STU Vladimír Bálež odovzdal dekréty emeritných profesorov:

Drhc. prof. Ing. Štefanovi Feckovi, DrSc., z FEI STU a **prof. Ing. Andrejovi Staškovi, DrSc.**, z FCHPT STU.



Noví docenti

Z rúk rektora STU prevzali vymenúvacie dekréty s účinnosťou od 19. decembra 2005 títo noví docenti:

doc. Ing. Ernest Nagy, PhD., docent v odbore urbanizmus na Ústave urbanizmu FA STU,

doc. Ing. Augustín Görög, PhD., docent v odbore technológia strojárskkej výroby na Katedre obrábania a montáže MTF STU,

doc. RNDr. Karol Hatiar, CSc., docent v odbore priemyselné inžinierstvo a manažment MTF STU,

doc. Ing. Jozef Jasenák, PhD., docent v odbore technológia strojárskkej výroby na Centre transferu technológií MTF STU,

doc. Ing. Maroš Soldán, PhD., docent v odbore zabezpečovacia technika na Katedre environmentálneho a bezpečnostného inžinierstva MTF STU.



Srdečne blahoželáme!

s rektorom Slovenskej technickej univerzity prof. Ing. Vladimírom Báležom, DrSc.

Koncom minulého roka Akademická rankingová a ratingová agentúra (ARRA) zverejnila správu o hodnotení verejných vysokých škôl a fakúlt na Slovensku, ktorá vyvolala živé diskusie v médiách a na akademickej pôde. Ako by ste, pán rektor, komentovali výsledky, ktoré v tomto hodnotení dosiahli fakulty STU?

Priznám sa, že netajím svoju spokojnosť. Veď Slovenská technická univerzita spolu s Technickou univerzitou vo Zvolene sa v celkovom hodnotení umiestnila na druhom mieste. Fakulta chemickej a potravinárskej technológie je najlepšia technická fakulta na Slovensku. Tesne za ňou sa umiestnila Fakulta elektrotechniky a informatiky. Aj ostatné fakulty STU boli veľmi dobre hodnotené. Na druhej strane je potrebné zdôrazniť, že tento rating vychádza len z verejne dostupných informácií a niektorých štatistík. Do hodnotených údajov napríklad neboli zahrnuté granty získané z Európskej únie, zahraničné bilaterálne zmluvy, granty získané z agentúr APVT, resp. APVV, z Európskeho sociálneho fondu a pod. Ak by boli podklady doplnené aj o tieto údaje, naša univerzita by mala ešte lepšie hodnotenie. Zverejnené výsledky však rozhodne ukázali prstom na najlepšie a najslabšie slovenské vysoké školy.

Trocha ma mrzí masmediálna interpretácia týchto zistení, ktorá mechanicky porovnáva slovenské univerzity s európskou špičkou bez dôležitej informácie o ich financovaní. Priemerný vklad členskej krajiny EÚ do vysokého školstva je 1,1 % z HDP (v Kanade 2,5 %, USA 2,7 % a v Južnej Kórei 2,8 %). Na Slovensku to bolo v roku 2000 0,27 %, v roku 2001 len 0,64 % a v roku 2003 0,65 %. Pre rok 2006 sa uvažuje s dotáciou do vysokoškolského vzdelávania vo výške 0,82 % z HDP Slovenskej republiky! Dodávam, že hlavy štátov EÚ prijali 7. 12. 2005 v Hampton Court záväzok, že na investície do vzdelania je potrebné vyčleňovať minimálne 2 % HDP. Uvedomujeme si, že nielen financie sú cestou ku kvalite.

V Slovenskej rektorskej konferencii sme navrhovali pri rozdeľovaní dotácií oveľa viac zohľadňovať kvalitu vysokej školy najmä vo vedeckovýskumnej činnosti. Minuloročný rozpočet síce v kapitole mzdové prostriedky učiteľov prihliadal pätnástimi percentami na výsledky vo vede, ale to je stále málo na to, aby bol tento prvok pre univerzitu motivujúci. Vznikli tak paradoxné situácie, že školy umiestnené v rebríčku ARRA na posledných miestach mali vyššie priemerné platy učiteľov ako školy umiestnené na prvých miestach. Verím, že dlho očakávaná komplexná akreditácia vysokých škôl urobí vo financovaní verejných vysokých škôl väčšiu diferenciáciu.

Prioritami všetkých štátov EÚ je podpora rozvoja vzdelanosti v Európe. To znamená predovšetkým podporu výskumu a vzdelávania na vysokých školách. Nedostatok kvalifikovaných pedagógov na úrovni docentov v mladšom

a strednom veku na našich univerzitách je alarmujúci. Ministerstvo školstva prišlo preto s návrhom napraviť tento nedostatok zavedením inštitútu mimoriadnych docentov. Môžu sa nimi stať mladí asistenti alebo ľudia z praxe. Aký je Váš názor na túto iniciatívu ?

V posledných rokoch vzniklo na Slovensku veľa nových verejných i súkromných vysokých škôl. V súčasnosti máme 20 verejných vysokých škôl, 3 štátne a 6 súkromných. Argument, že etablované univerzity nemajú kapacity uspokojiť vzdelávanie všetkých uchádzačov o kvalitné vzdelanie neobstojí, lebo každá má rezervy v kapacitách. Novozaložené vysoké školy nemali a stále nemajú dostatok svojho kmeňového pedagogického zboru, najmä profesorov a docentov a tak vznikol fenomén „lietajúcich“ docentov a profesorov. V súčasnosti platný zákonník práce a zákon o vysokých školách dovoľujú pôsobiť jednému profesorovi na dva, dokonca aj na tri plné pracovné úväzky. Tu niekde sa začína znižovanie kvality výučby, ale aj výskumu na slovenských vysokých školách. Pripravovaná novela o vysokých školách vytvorením tzv. mimoriadnych docentov a už existujúcich mimoriadnych profesorov kvalite nášho vysokého školstva nepomôže.

Priemerný vek univerzitných profesorov sa na Slovensku sa blíži k 60 rokom. V zahraničí je bežné, že tento najvyšší vedecko-pedagogický titul dosahujú učiteľia v oveľa mladšom veku. Čo je podľa Vás príčinou takéhoto stavu? Je možné situáciu v našich podmienkach zmeniť bez zľavy v kritériách na inauguračné pokračovanie?

V súčasnom spôsobe inauguračného a habilitačného konania na vysokých školách – teda vo vymenúvaní profesorov a docentov – vidím skutočne rezervy. Platný zákon a vyhláška umožňujú každému, kto spĺňa kritériá vedeckej rady fakulty, resp. vedeckej rady univerzity, požiadať o inauguračnú alebo habilitačnú. Je zrejme, že každá fakulta, resp. univerzita má iné kritériá – niekde sú náročnejšie, inde menej prísne. O práve univerzity habilitovať a inaugurovať v konečnom dôsledku rozhoduje minister školstva na základe odporúčenia Akreditačnej komisie. Vysokoškolského profesora menuje prezident republiky. Som presvedčený, že tento postup je reliktom minulosti. V mnohých štátoch sa titul profesora získava úplne odlišným spôsobom. Profesorov neschvaľujú vedecké rady, ale existuje racionálny systém systemizovaných funkčných miest, ktoré uchádzači obsadzujú konkurzom. Celoštátna komisia zložená z odborníkov vyberie na miesto vhodného kandidáta, pričom zohľadňuje nielen jeho odborné, ale aj manažérske kvality. Ďalším obmedzením v rozvoji nášho univerzitného školstva sú funkcie garantov programov inžinierskeho a doktorandského štúdia, vyžadujúce profesorský titul. Študijné programy, ktoré by mali byť flexibilnou odpoveďou univerzity na spoločenskú objednávku, tak garantujú profesori vo veku 60 – 65 rokov. Prečo by nemohol byť profesorom aj 35-ročný učiteľ, ktorého celoštátna komisia odborníkov rešpektuje ako osobnosť? Viem, že univerzitné školstvo je v týchto otázkach dosť konzervatívne, myslím si však, že už nastal čas na systémovú zmenu v tejto oblasti.

Iva Šajbidorová

Akademický senát informuje

AS STU na zasadnutí 28. novembra 2005 schválil dodatok č. 1 k Štatútu STU, ktorý zahŕňa zmeny vyplývajúce zo zákonov č. 5/2005 a 332/2005, ktoré dopĺňajú a menia zákon o vysokých školách. S Organizačným poriadkom Rektorátu STU, ktorý bol schválený vo vedení, oboznámil členov AS prorektor V. Molnár. Na odporúčanie legislatívnej komisie AS bol Organizačný poriadok Rektorátu STU predložený AS na prvé čítanie.

Po zapracovaní pripomienok bude materiál predložený AS na schválenie.

AS sa zaoberal aj úpravami dotácie STU na rok 2005 k 28. 11. 2005 a krátením dotácie na rok 2005. S obidvomi materiálmi oboznámila prítomných kvestorka STU Ing. Žideková a obidva materiály členovia AS STU schválili.

*Viera Jančušková
tajomníčka AS STU*

Promócie absolventov doktorandského štúdia



Promócie absolventov doktorandského štúdia v zmysle zákona č. 131/2002 o vysokých školách a v znení neskorších predpisov sa konajú na univerzite dvakrát do roka. Tieto promócie majú osobitný charakter. Počet absolventov je oproti počtu absolventov bakalárskeho a inžinierskeho štúdia menší, atmosféra veľmi príjemná. Prispieva k nej nielen účasť blízkych i vzdialených príbuzných, priateľov, známych, ale i prítomnosť najvyšších predstaviteľov univerzity – rektora, predsedu akademického senátu univerzity, všetkých prorektorov a dekanov fakúlt. V auditóriu zaujmú miesta i pedagógovia – školitelia, aby si vychutnali úspech spolu so „svojím doktorandom“, ktorý preberá z rúk dekana fakulty absolventský diplom.

Takáto atmosféra bola i na promóciách absolventov doktorandského štúdia, ktoré sa uskutočnili koncom roka 2005 v aule Dionýza Ilkoviča. Z rúk dekanov si prevzalo diplomy spolu 66 absolventov STU, z toho 10 zo Stavebnej fakulty, 2 zo Strojníckej fakulty, 18 z Fakulty elektrotechniky a informatiky, 20 z Fakulty chemickej a potravinárskej technológie, 8 z Fakulty architektúry a 8 absolventov z Materiálovotechnologickej fakulty.

CENA REKTORA STU

V snahe oceniť vynikajúcich absolventov doktorandského štúdia a zvýšiť motiváciu študentov ku kvalitnejšiemu štúdiu, zriadil rektor STU Vladimír Bálež v roku 2004 Cenu rektora STU pre absolventov doktorandského štúdia.

O udelení ceny rozhoduje rektor na základe návrhov dekanov fakúlt a návrhov komisie. Podľa štatútu Ceny rektora pre absolventov doktorandského štúdia môže byť cena udelená trom absolventom.

V akademickom roku 2005/06 bolo do komisie rektora predložených 9 návrhov. Na návrh komisie sa profesor V. Bálež rozhodol udeliť Cenu rektora týmto absolventom doktorandského štúdia:

Ing. Miroslave Igondovej, PhD. – absolventke doktorandského štúdia Stavebnej fakulty v študijnom odbore geodézia a geodetická kartografia. Názov doktorandskej práce: Využitie permanentných sietí GPS na modelovanie troposféry a ionosféry.

Ing. Petrovi Kapitánovi, PhD. – absolventovi Fakulty chemickej a potravinárskej technológie v študijnom odbore organická chémia. Názov doktorandskej práce: Enantioselektívne Pd(II)-katalyzované oxykarbonylácie v syntéze bicyklických laktónov. Syntéza prírodných látok.

Ing. Márii Papánovej, PhD. – absolventke doktorandského štúdia Fakulty elektrotechniky a informatiky v študijnom odbore elektrotechnológia a materiály. Názov doktorandskej práce: Štúdium vyhodnocovania magnetických a štruktúrnych vlastností feritov.

Ocenených absolventov prijal rektor univerzity V. Bálež a prorektor pre vzdelávanie J. Kalužný. Pri osobnom stretnutí ocenení absolventi prevzali z rúk rektora diplom a vecný dar.



Ocenených absolventov doktorandského štúdia prijal rektor V. Bálež a prorektor J. Kalužný, Ing. P. Kapitán, PhD. je v súčasnosti na zahraničnom pobyte

*Daniela Kráľovičová
vedúca oddelenia vzdelávania R STU*

Vianočný koncert v novostavbe SND

Nová budova Slovenského národného divadla, o ktorej sa v nedávnej minulosti viedli v médiách živé diskusie, prešla v decembri prvým záťažovým testom. Umelecký súbor STU Technik a komorný súbor Konzervatória v Bratislave podrobili akustickej skúške jej opernú sálu. Zamestnanci našej univerzity, ktorí sa zúčastnili na vianočnom koncerte, sa tak stali prvým obecnstvom v týchto priestoroch. Meno Slovenskej technickej univerzity sa však nespája len so skúškou ozvučenia a osvetlenia tejto budovy, ale aj s jej výstavbou. Jeden z trojice architektov a tvorcov projektu – Ing. arch. Martin Kusý – je hosťujúcim profesorom na Fakulte architektúry. V príjemnej predvianočnej atmosfére sa rektor STU Vladimír Bálež poďakoval všetkým pracovníkom univerzity za prácu, ktorú v uplynulom období vykonali. Na základe návrhov dekanov fakúlt rektor odovzdal ocenenie najlepším profesorom STU za rok 2005.



Ocenení boli:

prof. Ing. Peter Turček, CSc., zo SvF
prof. Ing. Aleš Krsek, CSc., zo Sjf
prof. Ing. Ladislav Jurišica, CSc., z FEI
prof. Ing. Lubor Fišera, DrSc., z FCHPT
prof. Ing. Julián Kepl, PhD., z FA
prof. Ing. Dáša Hrivňáková, DrSc., z MTF
prof. Ing. Vladimír Kvasnička, DrSc., z FIIT



Pozvanie na vianočný koncert prijal aj minister školstva
M. Fronc

Iva Šajbidorová

Portál STRINet je na internete už jeden rok

*STRINet

slovenská výskumno-vývojová a inovačná sieť



SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA
V BRATISLAVE



Je už samozrejmosťou, že najkratšia cesta k informáciám vedie cez internet.

Internet sa stal neodmysliteľným zdrojom poznania. Informácie, ktoré sú na ňom zverejnené, prenikajú prakticky všade a stávajú sa tak dostupné každému, kto o ne prejaví záujem. V minulom roku sa medzi nové miesta internetu zaradil aj portál www.strinet.sk. Pod názvom STRINet sa skrýva Slovenská výskumno-vývojová a inovačná sieť. Začala ju budovať Slovenská technická univerzita v Bratislave za finančnej podpory Európskeho sociálneho fondu. Jej cieľom je vytvoriť platformu, ktorá zviditeľní subjekty výskumu, vývoja a inovácií, ale aj podnikateľov a firmy pracujúce s inováciami na úrovni expertných pracovísk.

STRINet poskytuje prehľad o vedeckovýskumných a inovačných pracoviskách, ich výsledkoch a výstupoch. Údaje a ich členenie sú riešené tak, aby ich obsah bol zrejмый aj laickej verejnosti, ktorá hľadá cestu k týmto informáciám. Sieť predstavuje systémové opatrenie na umožnenie efektívnejšieho uplatňovania výsledkov vedy a techniky v hospodárskej a spoločenskej praxi. Jej vybudovanie je dôležitým nástrojom na podnietenie spolupráce medzi pracoviskami vedy a výskumu a firmami, ktoré budú môcť využívať ich poznatky. V prvom roku fungovania siete bol vytvorený portál z výskumných pracovísk a inovatívnych laboratórií STU a pribudli aj prví partneri z praxe. Práve v týchto dňoch vychádza ročenka STRINetu, v ktorej je 80 pracovísk začlenených do siete. V prípade záujmu ju môžete získať na oddelení vedy a výskumu Rektorátu STU. V roku 2006 plánujeme rozšírenie siete o ďalšie pracoviská, ako aj rozšírenie prezentácie pracovísk na internete o informácie v anglickom jazyku. Tým sa zvýši čitateľnosť i dohľadnosť členov siete zo zahraničia.

Veríme, že členstvo v sieti STRINetu prinesie väčšine pracovísk nielen možnosť prezentácie svojej činnosti, ale aj nové kontakty a konkrétnu spoluprácu s novými partnermi.

Robert Redhammer
prorektor pre vedu a výskum R STU

Bauhaus na Fakulte architektúry

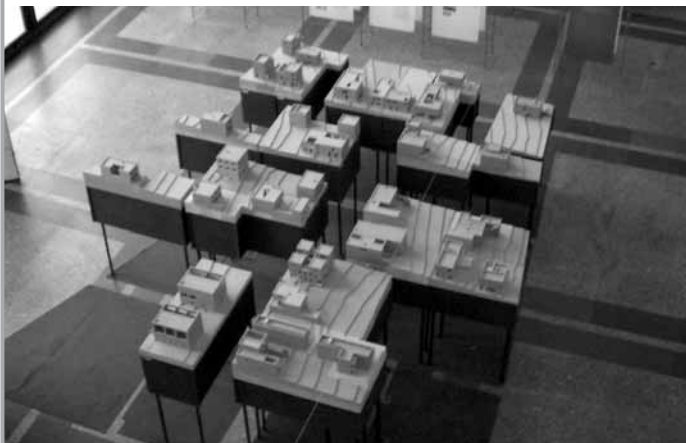
Tradícia Bauhausu

Tradícia weimarskej univerzity Bauhaus siaha do začiatku minulého storočia. Štátnu školu Bauhaus založil v roku 1919 architekt Walter Gropius, pričom jej hlavná filozofická orientácia bola úzko zviazaná s myšlienkami avantgardného hnutia, ktoré výrazným spôsobom ovplyvnilo smerovanie školy.

Základnou ideou školskej reformy bola snaha o prepojenie umeleckých disciplín s remeselnou tradíciou, znovuoživenie tradičných remeselných prác, ktoré boli úzko spojené s architektúrou. Historickú tradíciu sa snaží udržať a v nových podmienkach aplikovať aj súčasná weimarská Univerzita Bauhaus. Ostatných desať rokov sa univerzita podieľala na príprave a realizácii výnimočného revitalizačného projektu *neues bauen am horn*, ktorý zaujímavým spôsobom reflektoval historickú tradíciu Bauhausu. Projekt bol širšej verejnosti predstavený na výstave Expo 2000 v Hannoveri, neskôr bol vystavovaný v Berlíne, Zürichu a Erfurte.

Výstava *neues bauen am horn*

V dňoch 6. 12. 2005 – 8. 1. 2006 bola výstava *neues bauen am horn* – inovatívna bytová architektúra inštalovaná vo vestibule Fakulty architektúry STU.



Výstava *neues bauen am horn* vo vestibule Fakulty architektúry

Výstavu pripravil Ústav architektúry I FA STU v spolupráci s Fakultät Architektur, Bauhaus – Universität Weimar. Ťažiskovou časťou výstavy bola prezentácia 25 modelov realizovaných bytových domov v mierke 1:50 a deväť modelov vzorových návrhov od viacerých európskych architektov (Walter Stamm-Teske, Tony Fretton Architects, Diener und Diener, Adolf Krischanitz, Luigi Snozzi).

Architektúra bytových domov reflektuje v nových podmienkach a novými výrazovými prostriedkami historickú tradíciu univerzity Bauhaus. Obytná zóna ponúka vďaka rôznym architektom pestrú mozaiku moderných rodinných domov, pričom existujúce objekty vojenského areálu boli revitalizované na nové funkcie (senior-centrum, študentský domov, vysoká škola



Projekt *neues bauen am horn* – realizované bytové domy vo Weimare

muzických umení). Spolu s projektmi, fotografiami a základnými informáciami o projekte objasňujú spektrum veľkostí a druhov domov, ktoré je možné zasadiť do rámca schváleného zastavovacieho plánu podľa návrhu architekta Adolfa Krischanitza. Vzájomné pozície modelov zodpovedajú skutočným priestorovým vzťahom jednotlivých domov na teréne, čím sú názorne prezentované nielen samotné domy, ale aj urbanistické vzťahy ich vnútorných a vonkajších priestorov. Výstavu dopĺňal aj celkový model v mierke 1:200 a plány novostavieb a prestavieb v severnej časti areálu. Hlavný model v mierke 1:50 bol inšpiratívny nielen svojou veľkosťou (cca 4 x 7 m), ale aj remeselným stvárnením. Všetky modely domov mali odnímateľnú strechu, čo umožňovalo pohľad do členenia interiéru.

Architekt Adolf Krischanitz (nositeľ prestížnej Otto-Wagner Städtebaupreis /1994/ a Losovej medaily) uplatnil v projekte *neues bauen am horn* dlhoročné skúsenosti v oblasti projektovania obytných stavieb a komplexov. V urbanistickom koncepte vytvára gramatiku parciel a stavebných foriem. Viacerými spôsobmi ohraničenia vymedzuje jednotlivo predajné parcely najrozmanitejších veľkostí a foriem. Pri realizácii jednotlivých domov mali architekti ťažkú úlohu skĺbiť individuálne prania stavebníkov s regulatívmi zastavovacieho plánu. Plánovací proces koordinoval samotný autor a stavebná rada. Parcela sa záujemcovi predala až po predložení projektu, ktorý zodpovedal zastavovaciemu plánu. To zabezpečovalo rovnaké rámcové podmienky pre všetkých budúcich obyvateľov, ako aj ochranu územia pred nežiaducim živelným vývojom.

V rámci vernisáže výstavy sa uskutočnila prednáška architekta Adolfa Krischanitza, v ktorej vysvetlil koncepciu urbanistického návrhu projektu *neues bauen am horn* a súčasne predstavil širšie spektrum svojej projekčnej činnosti z oblasti bytovej výstavby. Aktuálny program výučby weimarskej univerzity bol predstavený pedagógom Fakulty architektúry v prednáške profesora Stamm-Teske, ktorá sa konala 9. 1. 2006 v rámci programu sprievodných podujatí výstavy.

Výstavu a podujatie finančne podporili Nadácia Emila Belluša, Európsky rozvojový fond a Prvá stavebná sporiteľňa.

Andrea Bacová
FA STU

Rozprávajme (sa) navzájom o umení, vede, technike...

Dňa 7. decembra 2005 sa na Fakulte architektúry STU uskutočnil medzinárodný workshop a vedecký seminár na tému spojenia umenia, vedy a techniky a využitia informačno-komunikačných technológií pre e-learning a diaľkovú komunikáciu. Realizačnú zložku seminára zabezpečili Ing. arch. I. Koščo a Ing. arch. V. Joklová z Kabinetu počítačovej podpory architektonickej a urbanistickej tvorby Ústavu dizajnu v spolupráci s prof. L. Petránškom, vedúcim ÚD a Mgr. art. P. Bzdúchom z Divadelnej fakulty VŠMU a členom SND.

Workshop pred širšou odbornou verejnosťou prezentoval vedecko-pedagogické ciele a zámery, ako aj prvé čiastkové realizácie výskumných projektov MŠ SR, KEGA – *Križovatky myšlienok a nápadov* – a MVTS – *Methodology of exploitation of ICT and multimedia in education, application for international art cooperation*.

Podujatie bolo ďalším krokom v hľadaní a vytváraní priestoru na vzájomné prepojenie rôznych druhov umenia, vedy a techniky tak, aby mohla prebiehať komunikácia a výmena názorov prostredníctvom informačno-komunikačných technológií a multimédií. Víziou do budúcnosti je vytvorenie medzinárodného centra spolupráce umenia, vedy a techniky.

Snahou je vytvoriť možnosti na formálne a neformálne vzdelávanie a tvorivú platformu pre poslucháčov a pedagógov partnerských inštitúcií a preveriť predpoklady synergie rôznych druhov umenia, vedy a techniky na základe prvoplánového konceptu interaktívneho multimediálneho centra. Tam, kde chemici, fyzici, lekári či matematici vidia priestorové znázornenie analyzovaných dát výskumu, prípadne molekulárne a atómové štruktúry zlúčenín, môže začínať inšpirácia pre výtvarníkov, dizajnérov či architektov, čo prebehlo v rámci workshopu takpovediac v priamom prenose – známy výtvarník našiel inšpiráciu pre novú sadu grafík v grafickej prezentácii vedeckého výskumu. Na druhej strane kvalita priestorového dizajnu výrazne ovplyvňuje život človeka a jeho zdravie. Zdokumentované sú napríklad účinky dlhodobého hlukového zaťaženia pri vzniku srdcových chorôb. Cieľom takýchto stretnutí je hľadať a vytvárať možnosti na tvorivé inšpirácie a aktuálnu tvorbu v reálnom čase, so všetkými, bez ohľadu na národnosť, hranice a iné obmedzenia. Zapojenie výskumného pracoviska zaoberajúceho sa vývinom zdravotne postihnutých detí a mládeže umožní modifikovať a aplikovať vytvorené vzdelávacie prostredie aj s ohľadom na potreby zdravotne postihnutých.

Program workshopu bol otvorený krátkym happeningom *Šesť stoličiek*, ktoré v réžii Petra Bzdúcha predviedli poslucháči Divadelnej fakulty VŠMU v Bratislave. Ukázal možnosti tvorivého organizovania priestoru a času v rámci divadelného umenia (t. j. scénografie, hereckej tvorby, architektúry, dizajnu atď.). Podujatia sa zúčastnili aj ľudia s mentálnym postihnutím. Vystúpenie, sprevádzané improvizáciami profesora Podhoránskeho (violončelo), ukázkami scénografických prác poslucháčov profesora Cillera, grafikami výtvarníka Pavla Mihalka, slepotlačami prof. E. Antala a multimediálnymi prezentáciami, prebehlo v drsnom, ale inšpiratívnom priestore bývalej kotolne v suteréne Fakulty architektúry.



Happening Šesť stoličiek ukázal možnosti tvorivého organizovania priestoru a času

Program podujatia pokračoval vedeckým seminárom v konferenčnej miestnosti Ústavu dizajnu pod vedením prodekanke doc. Lubice Vítkovej, a prof. L. Petránškeho, vedúceho Ústavu dizajnu FA.

Viera Joklová
FA STU

Zriadenie spoločného pracoviska – Centrum neštandardných meraní

Riaditeľ Ústavu merania SAV prof. Ivan Frollo, dekan Fakulty elektrotechniky a informatiky prof. František Janíček a dekan Strojníckej fakulty doc. Karol Jelemenský podpísali koncom roka 2005 zmluvu o zriadení spoločného pracoviska s názvom **Centrum neštandardných meraní** so sídlom v Ústave merania SAV.



Účastníci podpisujú zmluvu o zriadení spoločného pracoviska – centra neštandardných meraní

Úlohou nového centra je zvyšovať kvalifikačnú štruktúru pracovníkov integrovaním odborníkov v oblasti merania s možnosťou využiť tento potenciál v doktorandskom štúdiu, pri formulovaní a riešení spoločných vedeckých projektov, pri riešení neštandardných problémov merania v laboratóriách a v priemysle a pri organizovaní spoločných seminárov.

Centrum neštandardných meraní sa bude podieľať na podpore doktorandského štúdia vo vedných odboroch meracia technika a metrologia, financovaného aj z projektu Európskeho sociálneho fondu. Jeho úlohou bude zabezpečovať spoluprácu pedagogických a vedeckých pracovníkov pri napĺňaní magisterského štúdia v týchto odboroch. Pracovisko bude navrhovať spoločné riešenie neštandardných problémov merania pre laboratóriá a priemysel a spoločné vedecké projekty uchádzajúce sa o gran-

ty z mimorozpočtových zdrojov a zo zdrojov Európskej únie. Prioritou centra je prehĺbiť spoluprácu pedagógov STU a vedeckých pracovníkov SAV. Centrum neštandardných meraní je otvorené zoskupenie, v budúcnosti očakávame pripojenie vedeckých pracovníkov napríklad z Matematického ústavu SAV alebo Slovenského metrologického ústavu. Nevytvára sa ani pripojenie mimobratislavských organizácií, napr. Technickej univerzity Košice.

*Jozef Kováč
FEI STU*

Otvorenie spoločného laboratória mobilnej robotiky



Prehliadka priestorov laboratória a predvádzanie mobilných robotov

FEI STU v spolupráci s Fakultou matematiky, fyziky a informatiky UK a firmou MicroStep-MIS 19. decembra minulého roka slávnostne otvorili spoločné laboratórium mobilnej robotiky na pôde Fakulty elektrotechniky a informatiky. Laboratórium prestrihnutím pásky otvoril nestor slovenskej robotiky prof. Václav Kalaš. Dekan FEI F. Janíček zdôraznil význam laboratória pre získavanie nových záujemcov o štúdium technických disciplín.

Prítomní mali možnosť vidieť jeden z najvýznamnejších realizovaných projektov – kresliacu Robotnačku, ktorá je využitelná pri výučbe základov programovania v jazyku Logo. Zaujímavá bola aj ukážka práce v laboratóriu so vzdialeným prístupom cez internet.

Okrem výskumno-vývojovej činnosti bude laboratórium propagovať a popularizovať robotiku na verejnosti prostredníctvom prezentácií, workshopov alebo populárnej súťaže Istrobot.

Novému pracovisku želáme mnoho síl a trpezlivosti pri prekonávaní dočasných chorôb. Záujemcov o spoluprácu radi privítame a osobne im predvedieme naše výsledky. Informácie budú prístupné aj prostredníctvom internetovej stránky www.robotika.sk.

*Richard Balogh
FEI STU*

Byť či nebyť alebo biť či nebiť?

V polovici decembra 2005 zverejnila ARRA (Akademická ratingová a rankingová agentúra) Správu 2005, ktorej témou bolo Hodnotenie verejných vysokých škôl/univerzít na Slovensku. Na 144 stranách (vrátane 34 grafov) je urobený pokus o zobrazenie poradia jednotlivých verejných vysokých škôl/univerzít na Slovensku. Táto štúdia je relatívne separátnou iniciatívou ARRA popri aktivite Slovenskej rektorskej konferencie a zo zákona vyplývajúcej povinnosti Akreditačnej komisie Vlády SR alebo audite Európskej asociácie univerzít, prípadne popri iniciatíve aplikovať ISO 9001 na niektorých vysokých školách.

Po dlhých rokoch vnútornej spokojnosti, postavenej spravidla na mýtoch a legendách o kvalite nášho vzdelávania, Správa 2005 po prvýkrát v histórii vysokoškolského vzdelávania a výskumu nastavila zrkadlo (v niektorých parametroch sú však hodnotenia diskutabilné) všetkým 19 verejným vysokým školám, aby videli silné a slabé stránky svojej činnosti. V závere správy sa píše: „Možno aj táto štúdia prispeje k tomu, aby sa vysoké školy (ide len o verejné vysoké školy) a ich fakulty prípadne (??!) zamysleli nad svojimi výkonmi a pokúsili sa hľadať cesty k ich zlepšeniu. Nepochybne ide o dobre mienenú iniciatívu ARRA, pretože vo formulácii používa slová „možno“, „prípadne“ a „hľadať cesty“. Doteraz sa nič také neudialo? Asi áno! Dôležitejšie sú trendy ako aktuálna pozícia univerzít.

Kľúčovým výsledkom štúdie – Správa 2005 – je tabuľka 31 **Hodnotenie univerzít podľa priemeru bodov ich fakúlt** (www.ARRA.sk – Správa 2005 str. 140). Ponechajme (zatiaľ) stranou otázku korektnosti systému hodnotenia (kritériá) – triedenie subjektov, vierohodnosť vstupných údajov – a z toho vyplývajúca spoľahlivosť kvantifikácie kvality vzdelávania a výskumu na verejných vysokých školách/univerzitách. Pokúsme sa skôr kvalitatívne analyzovať tabuľku 31 z pohľadu číselných charakteristík tohto informačného súboru. Ide síce o vnútorné relácie, ktoré môžu byť vo svetle vonkajších indikátorov kvality jednotlivých univerzít na Slovensku (Európsky vzdelávacie priestor) málo zaujímavé (<http://ed.sjtu.edu.cn/en/index.htm> alebo www.thes.co.uk/statistics), ale niekde treba začať – radšej neskoro ako vôbec.

Je zrejmé, že počet hodnotených verejných vysokých škôl/univerzít je 19. (V Číne sa viaže jedna univerzita zhruba na 1,5 mil. obyvateľov oblasti). V stupnici 0 až 100 bodového hodnotenia dosiahla univerzita na 1. mieste $X_{\max} = 80$ bodov, t. j. 4/5 rozsahu stupnice. Univerzita na 19. mieste dosiahla len $X_{\min} = 24$ bodov, t. j. pod hranicu 1/4 rozsahu stupnice. Odstup medzi univerzitou na 1. mieste a univerzitami na 2. resp. 3. mieste je 25 bodov, teda práve 1/4 rozsahu stupnice, pričom rozsah hodnotenia, t. j. $X_{\max} - X_{\min} = 56$. Diferencia medzi 1. miestom a 2. až 3. miestom je $X(1) - X(2,3) = 25$. Je evidentné, že:

$$25 = X(1) - X(2,3) \neq X_{\min} = 24$$

$$25 > 24$$

Tento rozdiel indikuje, že ani univerzity na 2. resp. 3. mieste stupnice sa nemôžu tešiť, pretože sú len 5 % nad stredom bodovej stupnice. Všetky univerzity, ktoré získali menej ako

50 bodov, sú pod stredom hodnotiacej stupnice (tzv. podpriemerné). Pravdaže rozsah hodnotiacej stupnice závisí od benchmarkingu. Teda rozsah môže byť väčší (v prípade náročnejších kritérií) alebo menší (ak sa použijú liberálnejšie kritériá). Univerzita na 1. mieste a jej odstup od univerzít na 2. resp. 3. mieste je istá anomália, pretože $X(2,3) \div X(19) \leq 3$. Športovou terminológiou povedané, univerzita na 1. mieste nasadila pekný „trhák“, keď sa „utrhla“ od svojich konkurentov o viac ako 8-násobok bodového hodnotenia medzi X(4) až X(19).

Ak urobíme bodový priemer (X_{stred}) z celého rozsahu $\langle 80 \div 24 \rangle$, tak potom:

$$\bar{X} = X_{stred} = \left(\frac{1}{n}\right) \sum_{i=1}^n X_i = \left(\frac{1}{19}\right) \sum_{i=1}^{19} (80 + 55 + 55 + \dots + 24) = 42,21$$

Po zaokrúhlení na celé číslo bude: $X_{stred} = 42$. Premenením na reláciu potom „nadpriemer“ vykazuje 10 univerzít (52,6 %). Ostatné univerzity (47,4 %), teda takmer polovica zo všetkých verejných vysokých škôl/univerzít na Slovensku, sú „podpriemerné“. Každý, kto si pozrie poradie prvých 500 univerzít v Európe (TOP 500 European Universities) zistí, že medzi ne nepatrí ani jedna univerzita na Slovensku.

Ak sa však chceme tváriť autonómne a (na chvíľku) zabudneme na „utrhnutú“ univerzitu na 1. mieste hodnotiacej stupnice, vtedy (možno) dostaneme reálnejší obraz o vysokoškolskom vzdelávaní na Slovensku.

Potom

$$\bar{X} = X_{stred} = \left(\frac{1}{n-1}\right) \sum_{i=1}^n X_i = \left(\frac{1}{18}\right) \sum_{i=1}^{18} (55 + 55 + \dots + 24) = 40,12 \approx 40$$

V takomto prípade bude už 9 univerzít „nadpriemer“ a 9 univerzít „podpriemer“, teda 50:50 alebo 1:1. Ak pridáme ešte univerzitu na 1. mieste, potom je jasné, že počet univerzít „nadpriemer“ bude väčší ako počet univerzít „podpriemer“. (Takáto konštrukcia však už zaváňa špekuláciou).

Ostáva teda zodpovedať (hamletovskú) otázku, ktoré univerzity majú „BYŤ“ alebo „NEBYŤ“?, ak zvažujeme pozíciu „nadpriemer“ a „podpriemer“! Je zrejmé, že problém je ďaleko komplikovanejší, ako len odpovedať na danú otázku. (Ak nejaká univerzita bojuje o prežitie, potom ťažko môže pomýšľať na progresívne zlepšenie svojej pozície).

Je (teoreticky) aj iná cesta k zlepšeniu, a to „BIŤ“ alebo „NEBIŤ“. To je úloha pre manažmenty univerzít a fakúlt. Jedno je však isté. Správa 2005 (jedna strana Správy vyšla na 187 000 Sk) potvrdila, že na Slovensku „nemáme kompaktný priestor kvalitného vzdelávania“ a výskumu, „ale len tzv. ostrovy pozitívnej deviácie“. Bolo by dobré, keby sa z ostrovov stali aspoň polostrovy patriace do TOP 500 európskych univerzít alebo sa stali dokonca súčasťou budúceho Európskeho technologického inštitútu (European Institut of Technology). Predovšetkým technické univerzity by takúto ambíciu nemali skrývať a nezmeškať už rozbiehajúci sa vlak excelentnosti.

P. S.: Vo výpočte priemeru rozsahov je citlivá funkcia počtu hodnotených subjektov (n). Ak sa toto číslo zníži, tak aj hodnoty nezávisle premenných (kritérií) budú vyššie. Napr. ak by bratislavské vysoké školy boli pod jedným subjektom (University of Bratislava), okamžite sa zníži číslo $n = 1$ (a nie ako teraz $n = 5$). Redukcia počtu vysokých škôl je teda cestou k zvýšeniu ratingu aj rankingu za aktuálne obdobie hodnotenia. Bratislavská univerzita (University of Bratislava) by „nabierala“ v súčte 233 bodov, ktoré by poskytli iný obraz o rozložení kvality vysokoškolského vzdelávania na verejných vysokých školách na Slovensku v roku 2005.

Ladislav Javorčík
SjF STU

Študentská osobnosť Slovenska roku 2004



Dňa 12. decembra 2005 v historickej sále Grasalkovičovho kaštieľa v Ivanke pri Dunaji sa uskutočnilo slávnostné vyhlásenie výsledkov celoslovenského projektu „Študentská osobnosť Slovenska roku 2004“ (školského roku 2004/2005) za účasti osobností verejného a spoločenského života, ako aj médií. Podujatie sa konalo pod záštitou prezidenta SR Ivana Gašparoviča. Odborným garantom podujatia bola Slovenská akadémia vied. Študentskou osobnosťou Slovenska za rok 2004 sa stala študentka Stavebnej fakulty STU **Bc. Jana Rindošová**.

Srdečne blahoželáme.

Monika Kubušová
SvF STU

Facility management – 3. konferencia so zahraničnou účasťou v Bratislave

Facility management (FM) ako nová metóda riadenia v odbore integrovaného manažmentu postupne preniká do povedomia odbornej verejnosti. Na Slovensku chýbalo odborné fórum, ktoré by slúžilo na výmenu skúseností medzi slovenskými a zahraničnými odborníkmi v tejto oblasti a poskytovalo priestor na informovanie o moderných trendoch riadenia podporovaných činností – o metóde facility managementu.

Slovenská spoločnosť pre techniku prostredia (SSTP) preto v spolupráci so Stavebnou fakultou STU počnúc rokom 2003 začala s organizovaním odborných konferencií na tému facility management.

V novembri 2005 sa konal už tretí ročník konferencie pod názvom Facility management 2005. Odborným garantom konferencie bol prof. Dušan Petráš, predseda SSTP a dekan Stavebnej fakulty, Ing. Viera Somorová, PhD. (SvF) a organizačným garantom Jozef Molnár, SSTP Bratislava.

Program konferencie bol členený do piatich sekcií: facility management (viedol prof. D. Petráš), prevádzka a údržba budov (viedla Ing. Somorová), správa budov (viedol Ing. Frýba), energetický manažment údržby bytov (viedol Ing. Piršel), automatizované systémy riadenia budov (viedol doc. Hantúch). V jednotlivých sekciách mali prítomní možnosť zoznámiť sa s metódou facility managementu a jej uplatnením ako efektívnej metódy zníženia prevádzkových nákladov stavebných objektov a riadenia podporných činností vo firme. V ponuke profesionálnych príspevkov sa mohli zoznámiť so vznikajúcou Európskou normou na FM. V širokom spektre prednášok zaujala téma energetického manažmentu údržby bytov, financovania prevádzky a údržby bytov. Prednášajúci z Českej republiky prezentovali systémy kvality vo vzťahu k metodike FM, metódy vzdelávania odborníkov v oblasti správy majetku a vzdelávania facility manažérov.

Medzi hosťami boli okrem iných prítomní aj členovia Technickej komisie č.109 Facility management pre CEN/TC 348, ktorá vznikla na minuloročnej konferencii, hostia z Českej národnej banky, zo Združenia spoločenstiev vlastníkov bytov na Slovensku a predstavitelia firiem poskytujúcich služby FM zo Slovenskej a Českej republiky.

Konferencia bola príležitosťou na nadviazanie odbornej spolupráce medzi predstaviteľmi firiem.

Konferencia sa svojím obsahom snažila osloviť široký okruh odborníkov zo štátnej správy, technikov zodpovedných za prevádzku, údržbu a servis v budovách, správcov budov a ich jednotlivých zariadení, ako i špecialistov z technickej, ekonomickej a právnickej oblasti. Generálnym sponzorom bola firma Johnson Controls International, s.r.o.

Viera Somorová
SvF STU

- hydrotechnika:

1. Ing. Lea Hašková

- aplikovaná mechanika:

1. Ing. Adrián Bekö

2. Ing. Petra Paštéková

- geodézia a geodetická kartografia

1. Ing. Michal Hrčka

2. Ing. Veronika Hašková

- hydrológia a vodné hospodárstvo:

1. Mgr. Oliver Horvát

2. Mgr. Zora Papánková

- aplikovaná matematika:

1. Ing. Tomáš Bacigál



V troch sekciách Pochvalné uznanie nebolo udelené, pretože počet aktívnych účastníkov bol menší ako 3.

Združenie absolventov a priateľov Stavebnej fakulty STU venovalo doktorandom 100 000 Sk, ktoré si rozdelili. Najväčšia finančná odmena bola 3 819 Sk a najmenšia 545 Sk.

Budeme radi, keď väčšina z nich ostane na Stavebnej fakulte a nájde si vzťah k určitej katedre.

Monika Kubašová
SvF STU

Súťaž doktorandov

Dňa 6. 12. 2005 sa na Stavebnej fakulte STU uskutočnilo vyhodnotenie súťaže vedeckých prác doktorandov podľa študijných odborov. Súťaže sa zúčastnilo 61 doktorandov v desiatich sekciách.

Pochvalné uznanie od dekana fakulty dostali v odbore:

- teória a konštrukcie pozemných stavieb:

1. Ing. arch. Enikő Šallai

2. Ing. Andrej Marcík

3. Ing. Zuzana Poloncová

- teória a konštrukcie inžinierskych stavieb:

1. Ing. Peter Buček

2. Ing. Katarína Olivová

X. Seminár Ivana Poliačka

Odborné semináre, pomenované podľa významného pedagóga a vedeckovýskumného pracovníka Stavebnej fakulty Ing. Ivana Poliačka, CSc., sa pravidelným ročným rytmom dostali do jubilejného desiateho ročníka.

Seminár v novembri 2005 bol orientovaný na všeobecnú tému: „stavba pozemných komunikácií“. Jeho cieľom bolo prezentovanie dlhodobých poznatkov z prípravy, projektovania a stavby ciest a najmä diaľnic na Slovensku. Zhromaždenie a zhodnotenie našich skúseností z praxe a ich porovnanie s poznatkami zo zahraničia môžu byť veľmi užitočným východiskom pri ďalšom rozhodovaní.

O jubilejný seminár, ktorý organizovala Katedra dopravných stavieb SvF STU spolu so Slovenskou cestnou spoločnosťou, bol veľký záujem. Prispievateľov aj účastníkov bolo viac ako 130. Príspevky boli rozdelené do štyroch tematických skupín: konštrukcie, materiály a technológie – vozovky a objekty; konštrukcie, materiály a technológie – materiály a technológie; legislatíva, projektovanie, financovanie; diagnostika, životné prostredie.

Samostatný blok sa venoval prezentáciám zahraničných príspevkov. K témam 1, 2 a 4 sa prihlásil väčší počet autorov, preto k nim boli pripravené a prednesené súhrnné správy.

Už v prvej súhrnnej správe (prof. Gschwendt) odznela zaujímavá informácia, že realizácia diaľničného spojenia Bratislava a Košíc sa začala v roku 1972. Najstarší úsek D1 Bratislava – Senec bol ukončený v r. 1975 a používame ho už 30 rokov. Na všetkých stavebných úsekoch D1 boli postavené asfaltové vozovky. Ich konštrukcie sú charakteristické pre obdobia, v ktorých sa používali také cestné stavebné materiály ako napr. asfaltom obalovaný štrkopiesok. Hrúbka vrstiev z asfaltových zmesí bola najmenej 230 mm, najmenšia hrúbka vozovky bola 550 mm (okrem vrstiev na úpravu podložia).

Najčastejšou poruchou týchto asfaltových vozoviek sú priečne nerovnosti (vyjazdené koľaje). Súhrnná správa o materiáloch a technológiách (Ing. Loveček) poskytla vysvetlenie, prečo mohla mať celková hrúbka asfaltových vozoviek 600 – 650 mm: začali sa používať kvalitnejšie spojivá a zmesi. Sú to najmä modifikované asfalty, koberec asfaltový mastixový, veľmi hrubý asfaltový betón, hrubé asfaltom obalované kamenivo.

Okrem toho podložie sa upravuje, používa sa geosyntetika. Veľmi aktuálny problém je opätovné používanie materiálov z vozoviek pri ich obnove a rekonštrukcii. Návrhu obnovy vozoviek však musí predchádzať diagnostika a hodnotenie ich stavu. O tejto problematike bola tretia súhrnná správa (prof. Čelko). Z jednotlivých prezentácií boli zaujímavé a podnetné aj príspevky z legislatívy o potrebe nového cestného zákona a o úlohe hlavného inžiniera projektu v procese projektovej prípravy diaľnic a ciest. Najväčšiu pozornosť venovali účastníci prednáškam zahraničných odborníkov. Dr. J. Steingerberger z Rakúska hovoril o trendoch v stavbe cementobetónových vozoviek v Európe. Doplnujúcou témou o ich navrhovaní sa prezentoval Ing. Chupík (ČR). Pre správcu našich diaľnic bola určite zaujímavá prednáška prof. Litzku (Rakúsko) o koncepcii obnovy vozovky na diaľnici A21. O vozovkách na diaľniciach v Poľsku hovorili prof. Szydło a Ing. Rutmar.

Rastúce nároky na prevádzkovú spôsobilosť aj výkonnosť vozoviek na cestách a diaľniciach sú motiváciou pre pokračovanie v organizovaní seminárov venovaných Ivanovi Poliačkovi. O ich vysokej úrovni svedčí stály záujem odbornej verejnosti.

*Ivan Gschwendt
SvF STU*



**Prof. PhDr. Mgr.
Pavol Glesk, PhD.
75-ročný**

Dňa 30. januára 1931 sa v Lučenci narodil vysokoškolský učiteľ a najvýznamnejší telovýchovný pedagóg a tréner v histórii našej univerzity – prof. PhDr. Mgr. Pavol Glesk, PhD.

Po ukončení strednej školy v Ružomberku pokračoval v štúdiu telesnej výchovy, biológie, trénerstva a filozofie na Univerzite Komenského v Bratislave. Po absolvovaní externej aspirantúry sa zamestnal ako odborný asistent na STU v Bratislave.

V roku 1995 sa habilitoval na docenta a bol vymenovaný za profesora. Mimo pedagogickej činnosti pôsobil ako inštruktor lyžovania v behu a skoku (od 1952), tréner atletiky (1953 – 1999), rozhodca atletiky (1954 – doteraz), hlavný tréner reprezentačného družstva žien Československa (1974 – 1979). Prof. Glesk dostal počas svojej kariéry niekoľko významných: Vzorný tréner (1968), Zaslúžilý tréner (1969), držiteľ Tyršovej medaily (1969), Strieborná medaila SVŠT (1971), Veľká medaila sv. Gorazda ((2001), Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava (2001) a ďalšie.

Ako tréner sa zúčastnil na Olympijských hrách a Zimných olympijských hrách: 1960 (OH), 1972 (OH, ZOH), 1976 (OH, ZOH), 1980 (OH), 1984 (ZOH), 1992 (ZOH, OH). Na Olympijských hrách v Ríme v roku 1960 ako najmladší tréner v atletike viedol aj nášho maratónca Pavla Kantorka.

Prof. Glesk bol členom výboru Slovenského atletického zväzu (1953 – 1963), predsedom Slovenského atletického zväzu a podpredsedom Československého atletického zväzu (1958 – 1963), spoluzakladateľom medzinárodných atletických pretekov PRAVDA (1957), členom vedecko-metodickej rady SÚV ČSZTV (1982 – 1988), predsedom Československého olympijského výboru (1990 – 1993), spoluzakladateľom medzinárodnej olympiády detí a mládeže (Kalokagatia), prvým predsedom Slovenskej olympijskej akadémie (1991 – 1993), členom spoločnej vedeckej agentúry SAV a MŠ SR VEGA (1996 – 2002) a podpredsedom Spoločnosti Ferdinanda Martinenga (1998 – doteraz).

Jubilant je známy aj ako autor monografií, vedeckých a odborných príspevkov v zborníkoch a časopisoch doma aj v zahraničí. Má za sebou bohatú prednášateľskú činnosť v krajinách: Belgicko, Bulharsko, Česká republika, Grécko, Maďarsko, Mexiko, Nemecko, Poľsko, Rusko.

Jubilant je symbolom vernosti svojej univerzite. V roku 2006 uplynie 50 rokov, čo nepretržite pôsobí na SVŠT – STU, z toho ostatných 20 rokov na Materiálovotechnologickej fakulte v Trnave. Do ďalších rokov života chcem pánovi profesorovi Pavlovi Gleskovi zo srdca zapriať v mene svojom, ale aj v mene všetkých pracovníkov Katedry telesnej výchovy a športu MTF všetko najlepšie, veľa zdravia, spokojnosti v rodine a ešte veľa šťastných chvíľ v súkromnom i pracovnom živote na MTF medzi učiteľmi a jeho študentmi.

*Marián Merica
KTVŠ MTF STU*



Životné jubileum prof. RNDr. Zdenky Riečanovej, PhD.

V decembri oslávila významné životné jubileum prof. RNDr. Zdenka Riečanová, PhD., učiteľka na Katedre matematiky FEI STU v Bratislave. Narodila sa 14. 12. 1935, v Komjaticiach. Aj napriek svojmu veku pôsobí po všetkých stránkach neuveriteľne sviežo. Medzi študentmi sa pohybuje ako pomenešie dievčatko, ktorému medzi sebou familiárne hovoria mama. Menšia nezrovnalosť nastane len vtedy, keď sa na prednáške postaví študent a „radostne“ pani profesorke oznámi, že učila jeho deda. No zdanie niekedy klame, za jej krehkým zjavom sa skrýva nesmierna sila, ktorou dokáže ovplyvniť celé svoje okolie. Táto sila jej pomáhala prekonávať prekážky, ktoré život prináša.

V mladosti sa venovala svojim deťom, ktoré vchovala bez pomoci jaslí a škôlky. Bola im matkou, učiteľkou i lekárkou. V tom istom období, v roku 1966, získala Z. Riečanová titul kandidáta fyzikálno-matematických vied, pričom patrila medzi najmladších držiteľov tohto titulu na Slovensku. Deti priviedla až na vysokú školu, syn získal titul PhD. Úspešnú kariéru dcéry prerušil jej tragický skon. Napriek tomuto všetkému dokázala pôsobiť na najvyššej úrovni vo vede i v pedagogike. Prof. Riečanová patrí k vedúcim svetovým matematickým osobnostiam v oblasti kvantových logík a štruktúr. Je vedúcou seminára „Miera, topológia a kvantové štruktúry“. Tento seminár je pokračovaním seminára „Miera a topológia“, ktorý prof. Riečanová viedla 15 rokov. Pri práci v seminári spolupracujú skupiny matematikov z STU Bratislava, UMB v Banskej Bystrici a z Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši a zaoberajú sa kvantovými logikami. Podstatnú časť tejto skupiny môžeme bez váhania nazvať školou prof. Riečanovej. Jej jadro pozostáva z piatich aspirantov, z ktorých štyroch vyškolila priamo a jedného nepriamo. Na tomto mieste by som chcel poznamenať, že sú mi až smiešne prejavy niektorých feministiek a politikov, ktorí by radi vyčleňovali kvóty pre počet žien vo vláde, v parlamente, vo funkciách, a pod. Prof. Riečanová je pre mňa vzorom, ako sa má feminizmus pestovať. Ona ho nehlása, ale pomáha všetkým ženám okolo seba, ktoré o jej pomoc stoja. Sú ľahko identifikovateľné, lebo všetky sú členkami medzinárodnej organizácie Emmy Noether Verein a zásluhou projektov prof. Riečanovej sú vybavené najlepšou výpočtovou technikou na katedre.

Prof. Riečanová sa veľkou mierou podieľala aj na organizovaní aspirantského a doktorandského štúdia. Štrnásť rokov bola členkou komisie pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác v odbore matematická analýza. Posledných osem rokov bola predsedníčkou tejto komisie. Po zmene vedeckej prípravy na doktorandské štúdium vynaložila veľké úsilie pri

zavedení doktorandského matematického štúdia na FEI STU. Toto úsilie bolo korunované úspechom v roku 1996, keď bolo FEI STU v odbore aplikovaná matematika priznané právo vzdelávať doktorandov a právo habilitácií a inaugurácií v tomto odbore. V roku 1994 sa inaugurovala na MFF UK a v roku 1996 jej bol udelený titul profesorky. To otvorilo cestu aj pre inaugurácie našich ďalších profesorov. Tým vznikol protipól Fakulte matematiky, fyziky a informatiky UK, ktorá si svoje jedinečné postavenie v matematike až žiarlivo stráži. Prejavovalo sa to v istej nevoli tejto fakulty udeľovať akademické a vedecké tituly učiteľom matematiky na STU.

Odborná práca prof. Riečanovej s aspirantmi je podložená aj výsledkami v publikačnej činnosti. Publikovala 78 pôvodných vedeckých prác v renomovaných domácich i zahraničných časopisoch. Okrem toho publikovala 21 odborných prác, jednu vysokoškolskú učebnicu, dve monografie a štvoro vysokoškolských skrípt. Počty citácií už prekročili hranicu 250 a každým rokom sa toto číslo zvyšuje. Viac ako polovica citácií sa nachádza v zahraničných časopisoch.

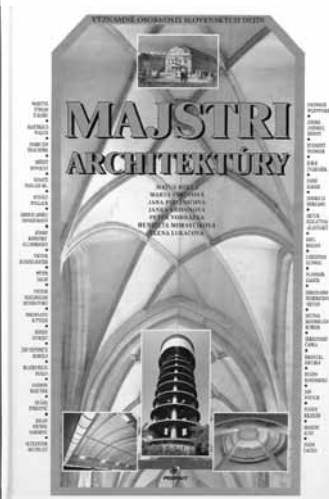
Na FEI STU prednášala matematickú analýzu, numerické metódy, pravdepodobnosť, matematickú štatistiku a úvod do teórie hromadnej obsluhy, teóriu špeciálnych funkcií, diferenciálne rovnice a rad ďalších matematických disciplín. Jej veľký prínos pri výučbe týchto predmetov na FEI STU je nesporný. Treba zdôrazniť, že popri poctivo vykonávanej pedagogickej práci, ktorá na technických univerzitách vyžaduje celého človeka, sa prof. Riečanová dokázala presadiť aj na vedeckom poli. Pri plnom pedagogickom zaťažení sa vždy venovala aj vedeniu študentov v rámci individuálneho študijného plánu a v krúžkoch ŠVOČ. Pôsobenie pri vedení aspirantov a účastníkov ŠVOČ je prirodzeným pokračovaním jej vynikajúcej pedagogickej práce v základnom štúdiu. Študentov sa snaží viesť k vedeckej práci od ich nástupu na vysokú školu.

Výsledkom tejto snahy sú publikácie v domácich a zahraničných (dokonca aj karentovaných) vedeckých časopisoch. Prof. Riečanová je uznávanou odborníčkou aj v zahraničí. Je členkou výboru International Quantum Structures Association, Bernoulli's Society, American Mathematical Society a Emmy Noether Verein. Absolvovala štyri prednáškové pobyty v zahraničí a sedem zahraničných medzinárodných konferencií. V súčasnosti treba vyzdvihnúť jej úsilie pri organizovaní medzinárodných vedeckých konferencií ISCAM pre študentov a doktorandov v oblasti aplikovanej matematiky. Tieto konferencie sú organizované v spolupráci s prof. Gudrun Kalmbachovou z univerzity v Ulme (Nemecko) a v tomto roku sa uskutočnil už siedmy ročník.

V tomto krátkom hodnotení je veľmi ťažko zachytiť 47-ročné pedagogické pôsobenie prof. Riečanovej. Vysvedčením jej vynikajúcej pedagogickej práce je niekoľko generácií elektrotechnických inžinierov, ktorí sa dobre uplatnili doma i v zahraničí. Na záver chcem zdôrazniť, že všetky výsledky dosiahla pri plnom pedagogickom zaťažení na fakulte technického charakteru, kde pri veľkých počtoch študentov je učiteľ nútený zaoberať sa rozsiahlymi, často dosť nesúvisiacimi oblasťami matematiky. O to viac treba oceniť výsledky, ktoré dosiahla v rámci vedeckovýskumnej činnosti a pri výchove vedeckých pracovníkov.

Ladislav Satko
vedúci Katedry matematiky FEI STU

Majstri architektúry



Pod týmto názvom vyšla ako piaty zväzok (Bratislava 2005) v edícii Významné osobnosti slovenských dejín prehľadná publikácia o architektoch z nášho územia.

Vďaka Martinovi Kusému (1916 – 1989) máme Dejiny architektúry na Slovensku, ale aj Dejiny slovenskej architektúry. Progresívny v architektonickej tvorbe, vecný a objavný v štyroch monografiách venovaných odboru, v ktorom sám bol veľmajstrom. Načrtoľ súvislú niť architektonických počinov na Slovensku.

Človek viacrozmerne, v pravom zmysle kultúrny. Som rád, že som osobne poznal tohto múdreho človeka a milého priateľa.

Iste by sa potešil tejto publikácii, veď on jej dláždil cestu. Publikáciu pripravili pedagógovia Fakulty architektúry STU (Matúš Dulla, Janka Krivošová, Henrieta Moravčíková, Elena Lukáčová, Jana Pohaničová, Marta Stachová, Peter Vodrážka). V knihe je veľa ikonografického materiálu a je dynamicky a prehľadne usporiadaná. Defiluje pred nami 38 vybraných architektov, prezentácia ich úspešných diel, ale aj neraz zamotané a smutné životné osudy. Čestné miesto vo výbere majú aj pedagógovia, ktorí pôsobili na našej univerzite (Emil Belluš, Vladimír Karfík, Emanuel Hruška, Ján Svetlík, Eugen Kramár, Martin Kusý, Jozef Lacko). Ich práca je preukazným dôkazom odborného a znalostného potenciálu našej univerzity.

Po vydaní tohto reprezentačného výberu by sme iste privítali Retrospektívny slovník architektov a staviteľov na Slovensku. Dejiny Slovenska je načas „zaľudňovať“.

*Milan Petráš
predseda redakčnej rady*

DOKTORANDI, VÝSKUMNÍCI, ŠTUDENTI

**REDAKCIA KNOW-HOW CENTRA STU
HĽADÁ PLATENÝCH PRISPIEVATEĽOV**

podrobnejšie informácie: www.stuba.sk

do 3. 2. 2006
čím skôr, tým lepšie

Projekt Vybudovanie a prevádzkovanie Redakcie know-how centra realizuje Slovenská technická univerzita v Bratislave a spolufinancuje Európska únia.



15 rokov dizajnu na FA STU

Predmety, ktoré nás obklopujú, vnímame najprv zrakom. Vizualný vnem je často prvou informáciou, ktorá ovplyvňuje naše hodnotenie produktu. Funkčnosť a súlad tvaru a účelu môžeme posúdiť až po jeho použití. Dizajn je výtvarná činnosť zameraná na priemyselnú výrobu produktu, navrhujúca a utvárajúca vzhľad tohto produktu v súlade s jeho účelom. V produktoch priemyselnej výroby môžeme nájsť dynamiku tvaru, čistotu línie či harmóniu celku. Tieto atribúty sme mohli obdivovať na výstave, ktorú vo vestibule Fakulty architektúry zorganizoval Ústav dizajnu pri príležitosti 15. výročia svojho vzniku. Medzi vybranými exponátmi sme videli zaujímavý návrh na školský nábytok, motorový vozík pre postihnutých, automobily, bicykle, ale aj najrôznejšie doplnky do interiéru i do vonkajšieho prostredia (str. 16).

Expozícia prác študentov, ktorá trvala od 12. do 28. januára 2006, bola prierezovou výstavou a predstavovala históriu výučby dizajnu na Fakulte architektúry. Vedúci Ústavu dizajnu L. Petránsky v otváracom prejave medziiným povedal: „Od začiatku výučby dizajnu na FA STU, v nepriaznivých priestorových



foto: J. Šaparová

podmienkach, pri nedostatku pedagógov a nenahraditeľných dielní s technickým vybavením a možnosťami používania nových technológií, vznikli diela, ktoré zaujali našu verejnosť. Navyše sme získali Národnú cenu SR a iné ocenenia doma i v zahraničí. Pozornosť sme sústreďovali predovšetkým na priemyselný dizajn s harmonickým vyvážením funkcie a estetiky tvaru. Rovnako vznikali interiérové prvky, neskôr počítačové návrhy i komplexné zariadenia pre obytné či spoločenské priestory. Za dôležitú pokladám skutočnosť, že sa riešili bezbariérové zóny a postupne sa načrtávali cesty k účinnej vizuálnej komunikácii. Univerzitné prostredie dáva priam ideálny priestor pre využívanie niektorých disciplín z iných fakúlt (SjF, FIIT), ale aj externých prednášok z anatómie, ergonometrie a pod.“ Expozícia, ktorá bola ukážkou kreativity slovenského dizajnu, poputuje ďalej do Centra dizajnu v Brne a do Národnej galérie v Prahe.



Výstavu dizajnu si so záujmom pozrel aj prezident republiky Ivan Gašparovič.

Iva Šajbidorová



Automobil Peugeot
Peter Blažej 4. r. 2003
samostatná súťažná práca

Hodiny
Peter Blažej 2. r. 2000
pedagóg: odb. as. M. Drugda

Okruhový bicykel
Peter Chlpek 5. r. 2004
pedagóg: doc. akad. soch. P. Paliatka

Vlaková súprava
Matúš Procházka 3. r. 2003
pedagóg: doc. akad. soch.
P. Lehocký, ArtD.

**Motorový dopravný
prostriedok pre invalidov**
Marian Lauko 6. r. 2005
pedagóg: doc. akad. soch. P. Paliatka



SPEKTRUM STU (Technik – revue slovenských technikov, 9 ročníkov – 1940-1949; Technika – závodný časopis SVŠT, 9 ročníkov – 1958-1967; Technika – revue SVŠT, 2 ročníky – 1968-1970; Technika – spravodajca SVŠT, 8 ročníkov – 1982-1990; Informácie STU, 5 ročníkov – 1990-1994) vydáva Slovenská technická univerzita v Bratislave, Vazovova 5, 812 43 Bratislava, tel. č.: 02/57294 584, fax: 02/57294 333, e-mail: spektrum@stuba.sk

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá jeho autor. Redakcia nemusí súhlasiť so všetkými publikovanými názormi.

Zodpovedná redaktorka: Iva Šajbidorová **Grafická koncepcia:** Karol Rosmány **Grafická úprava:** Ivan Páleník **Fotografka:** Etela Križiková **Redakčná rada:** Emília Bednárová, Kvetoslava Ferková, Maroš Finka, Miroslav Hutňan, Ladislav Javorčík, Milan Kolesár, Peter Kostka, Zuzana Mokošová, Milan Petráš (predseda), Tatiana Sikorová, Robert Špaček, Eva Troščáková, Ján Vajda.

Tlač: Vydavateľstvo STU, Bratislava. **Registrácia:** MK SR 1334/95. **TS:** 09. ISSN 1336-2593. Nepredajné. **Uzavierka čísla:** 5. januára 2006.